

**H. J. M. CLAESSEN, A. JONKER,
B. J. ROUWENHORST & G. D. VAN WENGEN:
"INLEIDING TOT DE CULTURELE
ANTROPOLOGIE"**

*(nieuwe versie - achtste druk),
Malmberg, Den Bosch, 1989, 108 p.*

Terwijl er in Nederland al geruime tijd plaats is voor een initiatie in de culturele antropologie in de hoogste klassen van het VWO (Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs) en het HAVO (Hoger Algemeen Vormend Onderwijs), is men blijkbaar lang nog zo ver niet in België. Ons land heeft nochtans de pretentie om aan "ontwikkelingssamenwerking" te doen met een hele waaier van volken die andere culturen bezitten.

Voorliggend werkboekje heb ik met veel plezier gelezen tijdens mijn recent verblijf bij de Turkana en Samburu van Kenia (zomer 1991). Het is een uitstekend boekje dat de jonge mensen leert relativeren en culturele eigenheden in een groter geheel te plaatsen zonder waardeoordelen uit te spreken. Het bereidt de jonge mensen voor die binnen afzienbare tijd in de multi-culturele wereld zullen stappen.

De inhoud zelf telt 88 overzichtelijke en vlot geschreven bladzijden. Naast een inleiding, vinden we er de drie grote antropologische sferen: de materiële aspecten van de cultuur, de sociale aspecten van de cultuur en de geestelijke aspecten van de cultuur. Een laatste hoofdstuk is gewijd aan de cultuurverandering. Bij alle besproken thema's worden tal van voorbeelden gegeven uit de antropologische literatuur. Er zijn ook vier bladzijden met pertinente vragen en in zes bladzijden wordt een exhaustieve bibliografie gegeven. Er is ook een register van stammen, volken en gebieden en een algemeen register. Het geheel is fraai geïllustreerd.

Zoals in de verantwoording wordt gesteld, opent het werkboekje vele perspectieven voor de leerlingen, o.a. klasgesprekken en een aanzet tot het schrijven van opstellen over allerlei culturele themata. Een noodzaak voor een land dat steeds meer en meer multi-cultureel wordt. België behoort daar ook toe, maar dat beseffen nog vele politieke leiders niet.

Persoonlijk ga ik niet helemaal akkoord met de definitie van clan (p. 45). De woorden **werkelijke afstamming** en **gemeenschappelijke voorouders** zijn er teveel aan, want clan-structuren verwijzen naar een mythische tijd. Naar mijn oordeel is ook de definitie van lineage te eng (p. 46). In werkelijkheid bezit de lineage een aantal specifieke criteria: historische voorouders, eigen naam, territorium, vooroudercultus, exogamie, verbod om bloed te vergieten, unilineaire afstamming en politieke autonomie. Maar dit is muggenzifterij!

Het werkje is ten zeerste aan te bevelen aan leraars die zelf iets meer willen weten over niet-westerse culturen in plaats van steeds maar hetzelfde historisch liedje over Caesar, Keizer Karel en Godfried van Bouillon af te dreunen ...

Boekbespreking door:

Patrick WYMEERSCH

College voor de Ontwikkelingslanden (RUCA)
Middelheimlaan 1
2020 Antwerpen.